

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д-р Катерина Каролова Караджова от
СУ „Св. Климент Охридски“**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор' в област на висше образование „ Педагогически науки“
професионално направление „Педагогика“
докторска програма „Специална педагогика“

Докторант: Катя Стайкова Стоилова

Тема: **Професионална идентичност на учители, работещи с ученици със
специални образователни потребности**

Научен ръководител: проф. д-р Дора Левтерова от ПУ „ П.Хилендарси“

1.Общо представяне на процедурата и докторанта

Обсъжданият труд е тясно свързан с професионалното развитие и реализация на авторката. От 2006 Катя Стоилова работи в Регионалния център за подкрепа и приобщаващо образование в град Пловдив. В качеството си на директор тя има възможност да наблюдава, изучава и анализира професионалната идентичност на учителите, които работят с учениците със специални образователни потребности(ДСОП), което е предмет на нейното дисертационно изследване.

2.Актуалност на тематиката

Философията на приобщаващото образование изисква регламентиране на отговорностите, функциите и професионалните компетенции, които трябва да притежават учителите(общообразователни и ресурсни) в съвременното училище. Информацията за тях в своята съвкупност поражда идеята за формирането у всеки учител понятие за професионалната идентичност като средство за въвеждането на иновации и развитие в областта на образованието. От тази гледна точка темата , която е разработила Катя Стоилова е актуална и в перспективен план с много приложни аспекти. Още повече, че със стартирането на интегрираното обучение като ресурсни учители са назначени специалисти

с различна професионална насоченост, опит, квалификация, очаквания и т.н. Те нямат ясна визия за професията, която предстои да упражняват, за компетенциите, които трябва да притежават, за формите и методите на работа, които трябва да прилагат при работа, за да могат да се идентифицират като специалисти различни от другите.

В дисертационният си труд Катя Стоилова прави сполучлив опит да дефинира тази идентичност и да я представи като необходимо условие за качествена и резултатна учебно-възпитателна дейност в условията на общаващото образование

3.Познаване на проблема

Дисертационният труд е разработен върху 195 компютърни страници. В структурно отношение включва увод, три глави, обобщения, изводи и препоръки, списък на използваната литература и приложения. Първата глава е теоретична и разглежда необходимостта от формирането на професионална идентичност, като се представят етапите, факторите и спецификата на професионалната идентичност на учителя, работещ с ДСОП. В тази част се представят схващанията на различни автори за идентичността (психо социална, персонална,) като елемент от субективната реалност. Характеризират се етапите на развитие и структурните компоненти на професионалната идентичност. Анализите, които се правят тук се отличават със своята задълбоченост, обективност и професионализъм.

4.Методика на изследването

Във втората глава е представен дизайна на експерименталното изследване. Тук са описани целта, задачите и хипотезите на изследване. Обектът и предметът на изследване са детерминирани точно и ясно. Целта и задачите отразяват творческите търсения на авторката, а хипотезите са логическо следствие от тях. Инструментариумът на докторското изследване също е описан тук. В този контекст ще спомена анкетния метод, който включва три въпросника и две анкетни карти, които са авторски. В изследването се включват общообразователни и ресурсни учители.

В трета глава се представят експерименталните анализи и дискусиата към тях. Проведената статистическа обработка и статистически анализ на отделните айтеми показват значимостта и коректността на извършеното изследване и неговата репрезентативност . Анализът се извършва по посока на фиксираните показатели като степен на удовлетвореност, степен на въвличеност, усещането за работата като мисия и т.н. Ще добавя че докторантката анализира първичните данни изключително прецизно, като паралелно с количествения анализ прави и качествен, което увеличава стойността на разработената тема.

5.Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Приемам реалността на приносите, оформени от докторантката като научно- теоретични и научно- приложни. Ще отбележа някои допълнителни:

1.Представя се философията на професионалната идентичност.

2.Въпросът за професионалната идентичност на ресурсните учители се поставя за пръв път и то в сравнителен план спрямо общообразователните учители;

3.Направеното изследване и съответно формулираните изводи могат да се използват като превенция срещу negliжирането на учителската професия ;

4.Формирането на адекватна професионална идентичност ще мотивира младите специалисти да започнат работа като ресурсни учители;

5.Чрез изследването и направените изводи могат да се популяризират дейностите, свързани с интегрирането на децата в условията на приобщаващото образование.

6.Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката има пет публикувани ,което е напълно достатъчно за допускане до публична защита.

Рецензираната дисертация предлага богата теоретична база и значими експериментални изследвания, които могат да се обобщят и представят пред аудитория от учители(ресурсни и общообразователни).

7.Автореферат

Авторефератът е разработен върху 38 страници, отговаря на изискванията и дава съществена информация за дисертационния труд и направените изс-

ледвания. В автореферата са представени лаконично, но точно най-важните моменти от дисертационния труд

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

1. При анализа на професионалната идентичност на ресурсните учители би могло да се изтъкне и ролята на Висшето училище при формирането на тази идентичност;

2. При положение да има 4 формулирани работни хипотези, би трябвало и броят на алтернативните да бъдат толкова;

3. Някои от формулираните задачи са формулирани неправилно. Напр. Да се формулират работни хипотези. Това е момент от експерименталния дизайн и не може да съществува като отделна задача на изследването. Или“ Да се формулират препоръки относно практиката. Приемам задачи „1, 5, 6, 7,8. като необходими, полезни и значими. Останалите обаче би трябвало да се прецизират, за да звучат като научно формулирани задачи, а не като част от друг компонент на експерименталния дизайн.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основание на всичко положително, описано и аргументирано в моето становище, с убеденост мога да заявя, че докторантката Катя Стоилова има качества на добър изследовател и перспективен практик, а обсъждания труд има своите достойнства и положителни моменти. Ето защо предлагам на УВАЖАЕМОТО НАУЧНО ЖУРИ да гласува с положителен вот за присъждането на Катя Стоилова на образователна и научна степен „доктор“ по Педагогика (Специална педагогика)

Изготвил становището:

Проф. д-р Катерина Караджова

25.01.2019 година